

MATARÓ

Recuperem la nostra història

ANYS 30

LLOCS

emblemàtics en temps de la

GUERRA CIVIL

recorregut per la ciutat

Ajuntament de Mataró

LLOCS

emblemàtics en temps de la

GUERRA CIVIL

recorregut per la ciutat

El juny del 2001 es va constituir la **Comissió de la Memòria Històrica** de Mataró, dins del Consell Municipal de la Gent Gran, de l'Ajuntament de Mataró.

L'objectiu d'aquesta comissió és transmetre la memòria del segle XX i propiciar el diàleg i el debat intergeneracional mitjançant l'apropament dels coneixements de la gent gran al jovent.

La comissió està formada per diverses entitats de gent gran que cada any treballa algun projecte relacionat amb la memòria històrica a la ciutat de Mataró.

Amb aquest llibret volem recordar i donar a conèixer com era el Mataró d'abans i poder recordar aspectes importants que van passar durant la Guerra Civil (1936-1939) a través dels coneixements de les persones membres de la comissió de la Memòria Històrica de la Gent Gran de Mataró. Valorem que no es poden perdre aquests coneixements i que cal transmetre'ls a les noves generacions perquè aprenguin de l'experiència.

Creiem que és molt important que la població de Mataró, i especialment els joves, tinguin coneixement de la memòria històrica de la seva ciutat.

Volem agrair el treball voluntari realitzat per totes les persones i especialment a la **Margarida Colomer** per la seva feina com a historiadora i assessora de la comissió.

MATARÓ

Recuperem la nostra història

ANYS 30

19. Caratge municipal, calabós municipal i refugi antiaeri (al soterrani) i Conselleria de Cultura, Economia i Treball.

21. Escola Germinal, Agrupació d'Ensenyament Racionalista i Direcció General de Proveïments del Govern de la República

20. Seu de la Creu Roja

22. Plaça del 19 de juliol

5. Plaça de la Llibertat

2. Cuina Municipal i magatzem de proveïments

1. Caserna del Regiment d'Artilleria Lleugera, núm. 8

3. Fàbrica de guerra
Foneria i tallers de can Roure

4. Clínica l'Aliança i **Hospital** de Sant Jaume i Santa Magdalena

6. Menjador Social

Camí Ral

1

Jaume Recoder

Gravina

3

Lepant

4

La Rambla

5

Plaça de Cuba

22

St. Josep

20

19

El Torrent

Argentona

La Riera

13. Presó,
primer Centre
Correccional de
Catalunya

**12. Centre de
Milícies**, Casa
Confederal, Joventuts
Llibertàries, CNT i
Sindicat d'Indústria

11. Bombers
al convent de
les Benetes

**14. Comitè de
Salvaguarda
del Patrimoni** i
magatzem municipal

18. Escola i
magatzem municipal

**10. Guarderia
Elieselott
Herman**, escola
per a infants
refugiats

9. Can Carrau,
taller de Carrabiners
(fabricació i blindatge
de vehicles)

**8. Caserna de la
Guàrdia Civil**

**15. Mercat de
la Llibertat**,
inicialment
Conselleria de
Proveïments

7. Creu Roja

17. Ajuntament

**16. Magatzem
municipal**
a l'Escola
d'Arts i Oficis

13 12 11

14

10

9

18

16

7

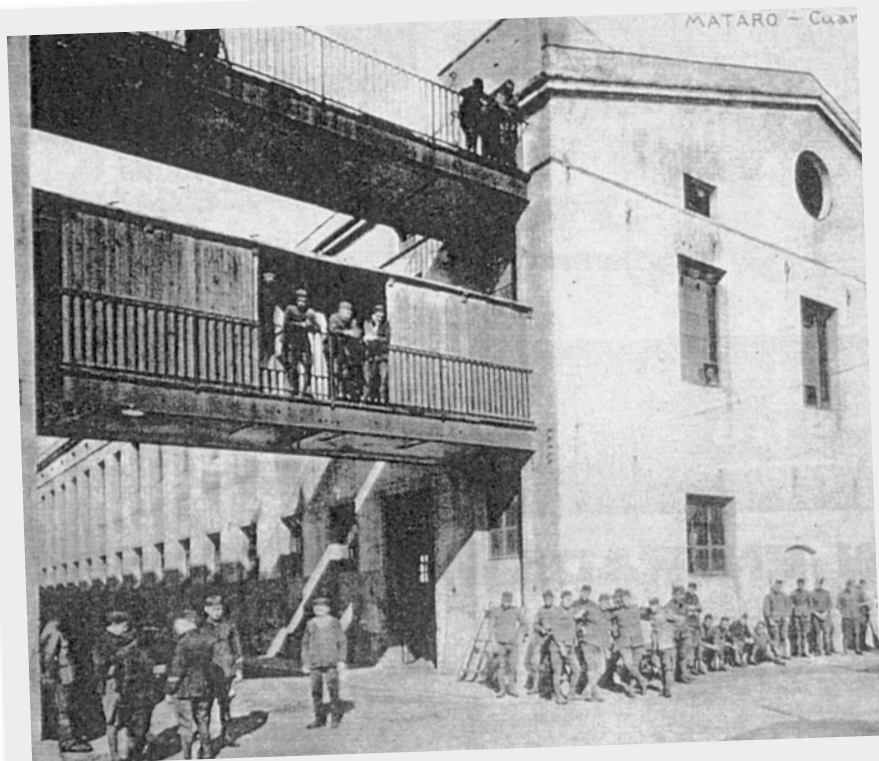
8

Plaça
santa
Maria

Plaça
Gran

Camí Ral

Plaça
Havana

Autor: desconegut. Postal editada per la impremta Abadal. (Arxiu Municipal de Mataró).

1 Caserna del Regiment d'Artilleria Lleugera, núm. 8

Avinguda de Jaume Recoder/Camí Ral.

El 19 de juliol de 1936 es van solleva contra el govern de la República amb 40 oficials militars. Allà on ara hi ha el Consell Comarcal, hi havia els habitatges dels oficials.

2 **Cuina Municipal i magatzem de proveïments (Can Boter dels Olis)**

Carrer de Fermín Galán (Camí Ral), 469-471.

De magatzems de proveïments, n'hi havia d'altres com els dels carrers de Sant Isidor, de Sant Josep (entre can Gudayol i els Maristes), de Jaume Ibran, 1; de Guifré el Pelós, 36, de Miquel Biada, 39; i de Jordi Joan, 34.

3 **Foneria i tallers de can Roure**

Carrer de Gravina.

Al bell mig del carrer hi havia la Foneria i tallers de can Roure, que fabricaven armes per al govern de la República (avui és un garatge). Hi havia altres fàbriques de guerra com les de can Font, can Carrau i la cooperativa del Forn del Vidre.

Autor: Àngel Toldrà Viazo. Postal de la col·lecció F. Enrich i Regàs. Núm. 490 (Museu Arxiu de Santa Maria).

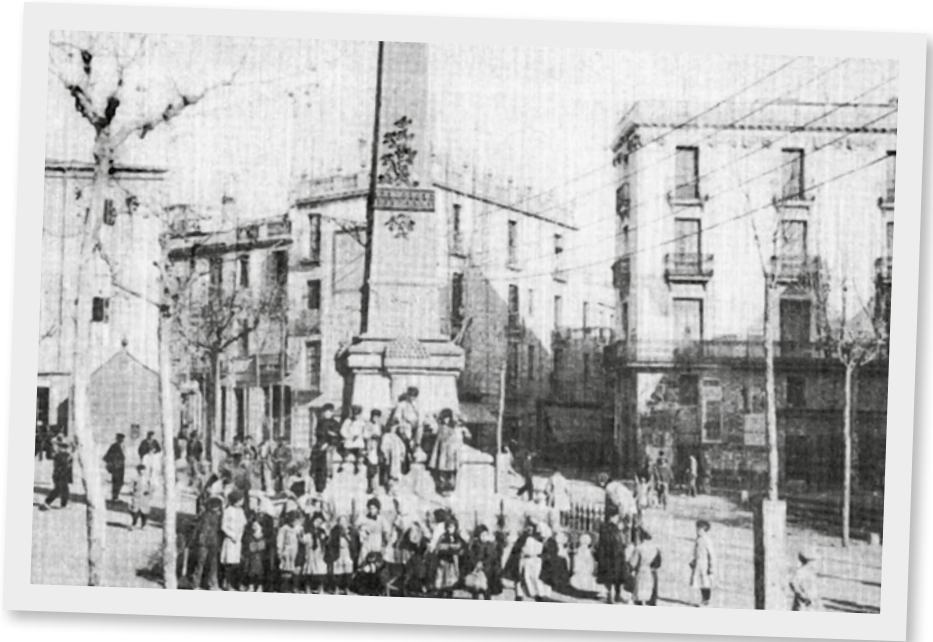
4

Clínica l'Aliança i Hospital de Sant Jaume i Santa Magdalena

Carrer de la Mutualitat (actualment carrer de Lepant).

Antigament hi havia la Clínica l'Aliança i l'Hospital de Sant Jaume i Santa Magdalena que oferien servei i atencions sanitàries a la ciutat. També hi havia dos hospitals militars, el de les Brigades Internacionals, allà on és avui el col·legi dels Salesians (en temps de guerra anomenat Joaquim Costa), i el de l'exèrcit de terra, al col·legi de Valldemia, (en temps de guerra anomenat Fermín Galán).

Autor: Àngel Toldrà Viazo. Postal de la col·lecció F. Enrich i Regàs. Núm. 490 (Museu Arxiu de Santa Maria).

5 Plaça de la Llibertat

Plaça de la Llibertat (actualment plaça de Santa Anna).

La Creu de Terme es va destruir amb els aldarulls de juliol de 1936, es va reconstruir amb motiu de la Santa Missió el 1941 i la va inaugurar el gener de 1942 Francisco Franco en la seva visita a Mataró. Escola Rafael Campalans (Santa Anna): va fer la funció d'escola, hi residien refugiats. En dependències de l'interior de l'escola hi havia el centre del Comitè del CENU (Consell de l'Escola Nova Unificada).

Al carrer Durruti (avui carrer de Sant Agustí) cantonada Fermín Galán (avui Camí Ral), hi havia l'Hotel Durruti. Abans de la guerra portava el nom de Fonda Montserrat i després de la guerra Hotel Suís.

6 **Menjador Social (Sant Joaquim)**

Carrer de Fermín Galán (actualment Camí Ral).

A partir de 1938 n'hi va haver un altre a la Riera, on hi havia hagut el cinema Modern.

7 **Creu Roja**

Carrer de Fermín Galán (actualment Camí Ral), 307.

Posteriorment passarà al carrer de Sant Josep.

8 **Caserna de la Guàrdia Civil**

Plaça de L'Havana.

Actualment hi ha l'escola Anxaneta.

9 **Can Carrau**

Carrer de Santiago Rusiñol (actualment carrer d'Antoni Puigblanch), 47-51.

Can Carrau era un taller de Carrabiners on fabricaven cotxes i els blindaven. N'hi havia un altre als tallers Bofill, allà on abans hi trobàvem la benzineria de la Discosa. Aquest era un taller mecànic.

Arxiu Margarida Colomer

10

Guarderia Elieselott Herman

Ronda de Mossèn Cinto Verdaguer (actualment carrer de La Coma).

Allà on avui hi ha l'escola del Sagrat Cor de Jesús, hi havia una escola per a infants refugiats: la Guarderia Elieselott Herman. També s'hi allotjaven criatures refugiades.

Autor: Santi Carreras Sajaloli
(Arxiu Municipal de Mataró).

11 Bombers

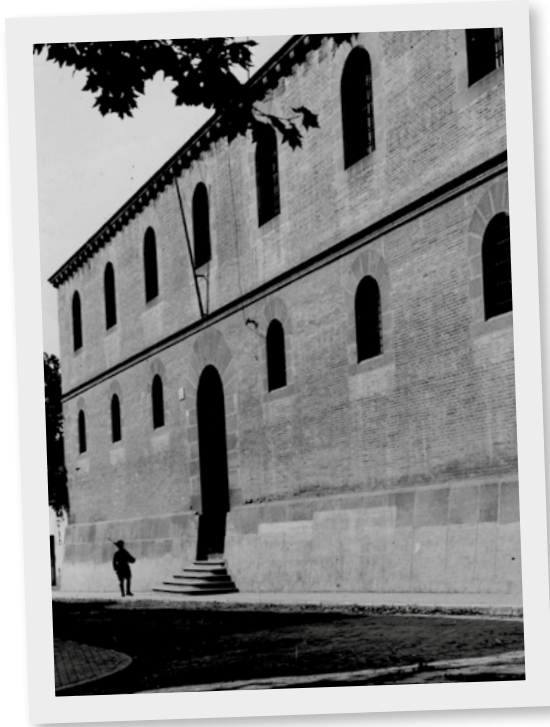
Plaça dels Bous.

Al convent de les Benetes, s'hi van ubicar els bombers.

12 Centre de Milícies (i altres serveis)

La Riera.

La Sala Cabañes en primer lloc fou el centre de Milícies i després s'hi va instal·lar la Casa Confederal, Joventuts Llibertàries, CNT i el Sindicat d'Indústria.

Autor: Santi Carreras Sajaloli
(Arxiu Municipal de Mataró).

13 Centre Correccional

Muralla de la Presó.

La presó fou construïda el 1863. Té un valor patrimonial important, el seu arquitecte fou Elies Rogent. El juny de 1937 es convertí en el primer Centre Correccional de Catalunya i es va renovar tot el seu interior.

14 Comitè de Salvaguarda del Patrimoni

Carrer Nou.

El Foment Mataroní era on hi havia el Comitè de Salvaguarda del Patrimoni i també feia de magatzem municipal. També tenien aquesta funció els convents de les Caputxines i el de les Benetes i l'Escola d'Arts i Oficis.

14 | **LLOCS** emblemàtics
en temps de la **GUERRA CIVIL**

Autor: Santiago Carreras Oliver
(Arxiu Municipal de Mataró).

Autor: Santi Carreras Sajaloli
(Arxiu Municipal de Mataró).

15 **Mercat de la Llibertat**

Església de Santa Maria.

Van ser destruïts altars i retaules des del juliol fins a l'octubre de 1936. Fou Conselleria de Proveïments i més tard Mercat de la Llibertat en substitució del de la plaça Gran i la plaça Xica.

16 **Magatzem municipal**

El Carreró.

L'Escola d'Arts i Oficis també feia de magatzem municipal.

17 Ajuntament

La Riera, 48.

Ajuntament. Alcaldes: Salvador Cruixent (1936-juny 1937) i Ramon Molist (1937-1938). Els últims dies de la guerra R. Molist va estar ingressat a la Clínica l'Aliança de Mataró i el va substituir com a alcalde accidental Josep Serra.

18 Escola i magatzem municipal

La Riera.

Mútua Prat de la Riba (Escola Cor de Maria). Escola i magatzem municipal. Els primers mesos també fou la seu del PSUC.

19 Garatge municipal (i altres usos)

Carrer de Francesc Layret (actualment carrer de Sant Josep).

Església de Sant Josep. També fou destruïda, sobretot el seu interior. Es va fer servir com a garatge municipal. El subterrani era el calabós municipal, refugi antiaeri i en unes dependències de l'escola hi havia la Conselleria de Cultura, Economia i Treball.

Autor: Santi Carreras Sajaloli
(Arxiu Municipal de Mataró).

20 **Creu Roja**

Carrer de Francesc Layret (actualment de Sant Josep).

Seu de la Creu Roja, on avui hi ha la direcció de Cultura. Abans tingué la seu al Camí Ral, 307. Edifici construït per Puig i Cadafalch el 1894 com a Casa de la Caritat.

21 **Escola Germinal (i altres serveis)**

Carrer de Rafael de Casanovas, cantonada plaça del 19 de juliol (actualment carrer El Torrent).

Escola Germinal (les Capes). També hi havia l'Agrupació d'Ensenyament Racionalista i la Direcció General de Proveïments del Govern de la República.

Autora: Elisenda Ferrer

22

Plaça del 19 de juliol

Plaça del 19 de juliol (actualment plaça de les Tereses).

Convent de clausura destruït amb els aldarulls del 19 de juliol de 1936, i la Casa del Poble, antiga seu del PSOE i de la UGT i en temps de la guerra seu de la UGT i el PSUC. També hi havia l'Organització de Dones Lliures que es cuidaven de subministrar avituallaments als soldats.

Per a més informació:
www.memoriagentgran.cat

Edita: Ajuntament de Mataró
Coordinació: Margarida Colomer i Josep Maria Bellavista
Disseny gràfic original: Clic Traç, SCCL
Assessorament lingüístic: Consorci per a la Normalització Lingüística
Reedició disseny gràfic: P.I. Pedro Infante
Depòsit legal: B 24345-2016

Ajuntament de Mataró